

V úvodu podání uveďte následující čestné prohlášení:

Prohlašuji tímto, že mi při této písemné zkoušce z předmětu Lidská práva a soudnictví nikdo jiný v žádné podobě nepomáhal a že jsem tuto práci napsal zcela sám.

24. června 2020

Jméno a příjmení:

5 Tdo 539/2020

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 26. května 2020 v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jiřího Aramise a soudců JUDr. Zdeňka Athose a JUDr. Luboše Porthose o dovolání, které podal prostřednictvím svého obhájce JUDr. Tomáše Rocheforta obviněný **Jan Valžán** proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 7. 5. 2020, sp. zn. 23 To 329/2020, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 6 T 126/2020,

t a k t o :

Podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání **o d m í t á .**

O d ů v o d n ě n í

1. Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 1. 4. 2020, sp. zn. 6 T 126/2020, byl obviněný Jan Valžán uznán vinným zločinem krádeže podle § 205 odst. 2, 4, písm. b) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, na základě obžaloby Městského státního zastupitelství v Brně, který spáchal ve stručnosti tím, že dne 13. 3. 2020 přibližně v 8:30 hod. vstoupil do prostor nákupního střediska Tesco v Brně na ulici Dornych, kde se v prodejně potravin společnosti Tesco Stores ČR a. s. zmocnil čokoládové tyčinky značky Margot tak, že ji vyjmul z regálu, následně ji neumístil do nákupního vozíku, nýbrž si ji ponechal ve své dlani, takto setrval v prostorách prodejny ještě přibližně následujících 10 minut, přičemž po celou dobu měl uvedenou tyčinku skrytou ve své dlani a následně prošel prostorami pokladen s prázdným nákupním vozíkem, aniž by u pokladny cokoliv zaplatil, kdy v prostorách za pokladnami byl následně zadržen svědkem Alešem Přísným, pracovníkem ostrahy. Uvedený skutek spáchal za nouzového stavu a jako speciální recidivista ve smyslu § 205 odst. 2 trestního zákoníku, neboť byl již dříve trestním příkazem Městského soudu v Brně ze dne 1. 7. 2019, sp. zn. 6 T 11/2019 uznán vinným ze spáchání přečinu krádeže podle § 205 odst. 1 trestního zákoníku.

2. Za uvedené jednání byl obviněnému uložen trest odnětí svobody ve výměře pěti let, pro jehož výkon byl zařazen do věznice s ostrahou.

3. O odvolání obviněného proti citovanému rozsudku Městského soudu v Brně rozhodl Krajský soud v Brně usnesením ze dne 7. 5. 2020, sp. zn. 23 To 329/2020, jímž je zamítl podle § 256 trestního řádu jako nedůvodné.

4. Proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 7. 5. 2020, sp. zn. 23 To 329/2020, podal obviněný prostřednictvím obhájce ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. dovolání. Svůj mimořádný opravný prostředek obviněný opřel o důvody uvedené v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tj. že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

5. Z hlediska deklarovaného dovolacího důvodu obviněný Jan Valžán prostřednictvím svého obhájce namítl nesprávné hmotněprávní posouzení skutku spočívající ve skutečnosti, že nebyla splněna hypotéza uvedená v § 205 odst. 4 písm. b) trestního zákoníku, když o existenci nouzového stavu nevěděl, neboť je bezdomovec, noc ze dne 12. na 13. 3. 2020 strávil v podchodu pod hlavním nádražím v Brně a z ničeho nemohl seznat, že byl nouzový stav vyhlášen. Ve vztahu k hodnotě údajně odcizené věci namítl, že nebyl respektován požadavek subsidiarity trestní represe. Nadto připomněl, že spáchání trestného činu nedoznává, když původní přiznání při konání vazebního zasedání nečinil svobodně. Při tomto vazebním zasedání navíc nebyl přítomen jeho obhájce.

6. Nejvyšší státní zástupce se písemně vyjádřil k dovolání prostřednictvím státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství. Pokud jde o tu část vyjádření, v níž státní zástupce posuzoval podané dovolání tak, jak mu (resp. nejvyššímu státnímu zástupci) umožňuje ustanovení § 265h odst. 2 věta první tr. ř., neshledal zákonné předpoklady pro uplatnění dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Pod posledně uvedený důvod dovolání pak lze podle státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství podřadit výtky proti naplnění materiální a subjektivní stránky trestného činu a nerespektování principu ultima ratio, jímž však nepřisvědčil. Navrhl proto, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné.

7. Obviněný je podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká. Nejvyšší soud shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř., protože bylo rozhodnuto ve druhém stupni, dovolání napadá pravomocné rozhodnutí soudu ve věci samé a směřuje proti usnesení, jímž byl zamítnut řádný opravný prostředek proti rozhodnutí uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) tr. ř. Dovolání bylo podáno v zákonné lhůtě u příslušného soudu (§ 265e odst. 1 tr. ř.) a obsahuje náležitosti ve smyslu § 265f odst. 1 tr. ř.

8. Z předloženého spisového materiálu se podávají následující skutečnosti. Obviněný Jan Valžán byl napadeným rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 1. 4. 2020 uznán vinným shora popsáním skutkem, který byl kvalifikován jako zločin krádeže dle § 205 odst. 2, 4 písm. b) trestního zákoníku. Městský soud přitom vyšel z následujících zjištění. Obviněný byl dne 13. 3. 2020 v 8:40 hod. zadržen pracovníkem ostrahy společnosti Tesco Stores a. s., panem Alešem Přísným. Následně byla přivolána hlídka PČR, obvodní oddělení Brno-Výstaviště a proti obviněnému bylo následně téhož dne ve 14 hod. zahájeno trestní stíhání pro přečin krádeže dle § 205 odst. 2 trestního zákoníku. Při vazebním zasedání, které bylo konáno dne 15. 3. 2020 ve 2:00 hod. ráno, se obviněný k činu doznal. Následně bylo rozhodnuto o jeho propuštění ze zadržení. O době a místě konání vazebního zasedání byl dne 14. 3. 2020 v 18:00 hod. vyzooměn obhájce obviněného JUDr. Oldřich Bednář, který se však k vazebnímu zasedání nedostavil.

9. Dne 25. 3. 2020 byla na obviněného podána Městským státním zastupitelstvím pro uvedenou jednání obžaloba, kdy uvedený skutek byl již kvalifikován nikoliv jako přečin krádeže dle § 205 odst. 2 trestního zákoníku, nýbrž jako zločin krádeže podle § 205 odst. 2, 4

písm. b), neboť byl spáchán v době nouzového stavu, který byl vyhlášen usnesením vlády č. 194 ze dne 12. 3. 2020.

10. Dne 1. 4. 2020 bylo ve věci konáno hlavní líčení. V tomto hlavním líčení již obviněný odmítl vypovídat. Ohledně svého doznání učiněného při vazebním zasedání dne 15. 3. 2020 namítal, že nebylo učiněno svobodně. Nesvobodu svého přiznání dovozoval z poznámky státního zástupce zachycené v protokolu z tohoto vazebního zasedání, když státní zástupce konstatoval, že „pokud obviněný přinese informace podstatnějšího charakteru, může být rozhodnuto o jeho propuštění ze zadržení“. Obviněný se v této atmosféře skutečně doznal a následně soud rozhodl o jeho propuštění ze zadržení.

11. Městský soud v Brně při úvaze o vině obviněného vycházel především z jeho doznání učiněného při vazebním zasedání dne 15. 3. 2020. Námitky o nedostatku svobodné vůle při tomto doznání hodnotil městský soud jako účelové. Z citované poznámky státního zástupce nelze vyvozovat žádný způsob nátlaku na obviněného, když tento byl soudcem řádně poučen o svých právech včetně práva nevypovídat a práva zvolit si obhájce. To ostatně obviněný ihned po zahájení svého trestního stíhání dne 13. 3. 2020 učinil, když označil jako svého obhájce JUDr. Oldřicha Bednáře, advokáta, kterého znal již ze svých předcházejících trestních řízení. Obhájce pak byl policejním orgánem dne 14. 3. 2020 v 18 hod. vyrozuměn telefonicky o konání vazebního zasedání, na které se však nedostavil. Obhájce sice žádal, aby konání vazebního zasedání bylo odloženo až na denní pracovní dobu dne 15. 3. 2020, takové žádosti však nemohl policejní orgán vyhovět, neboť by tak hrozilo překročení zákonem stanovených lhůt uvedených v § 77 tr. ř.

12. Z výpovědi svědka Aleše Přísného, pracovníka ostrahy, bylo zjištěno, že tento provedl u obviněného namátkovou kontrolu poté, co obviněný prošel s prázdným vozíkem prostorami pokladen, přičemž v dlani obviněného byla objevena čokoládová tyčinka Margot. Svědek Aleš Přísný přitom uvedl, že obviněného od vidění zná, kdy tento byl již v letech 2018 a 2019 několikrát zadržen při podobných drobných krádežích v obchodním domě Tesco, přičemž poslední z incidentů v roce 2019 vyústil ve shora uvedené trestní odsouzení obviněného trestním příkazem Městského soudu v Brně ze dne 1. 7. 2019, sp. zn. 6 T 11/2019. Svědek Aleš Přísný uvedl, že sice přímo neviděl, že by obviněný dne 13. 3. 2020 jakékoliv zboží vyndával z regálů, nicméně sama skutečnost, že prostorami pokladen projížděl s úplně prázdným nákupním vozíkem spolu se skutečností, že obviněného již znal z minulosti, jej opravňovala k tomu, aby obviněného vyzval, aby mu ukázal obsah svých kapes a dlaní. V dlani obviněného pak byla nalezena odcizená tyčinka Margot.

13. Soud při úvaze o vině poukázal též na typově stejnou trestnou činnost (drobné krádeže), kterých se obviněný již v minulosti opakovaně dopouštěl. Obviněný se tak dle závěrů Městského soudu v Brně dopustil žalovaného jednání jako speciální recidivista ve smyslu § 205 odst. 2 trestního zákoníku, neboť si přisvojil cizí věc tím, že se jí zmocnil, a byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen.

14. Městský soud v Brně při právním hodnocení dále hodnotil toto jednání jako zločin krádeže ve kvalifikované podobě dle § 205 odst. 4 písm. b) trestního zákoníku, neboť obviněný spáchal uvedené jednání v době nouzového stavu, tedy přisvojil si cizí věc tím, že se jí zmocnil a spáchal takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek. Obviněný spáchal uvedený skutek za nouzového stavu vyvolaného epidemií koronaviru Covid-19. Soud nemohl ani přistoupit na obhajobu obviněného, že o vyhlášení nouzového stavu nevěděl, když je bezdomovcem a nemá televizi ani internet, neboť nouzový stav byl řádně vyhlášen ve sbírce zákonů a znalost právní úpravy se předpokládá. Přistoupit na obhajobu obviněného by navíc znamenalo, že by ustanovení § 205 odst. 4 písm. b)

trestního zákoníku nemohlo být téměř nikdy aplikováno, neboť tam vyjmenované skutečnosti jsou objektivně dané mimořádnou situací, o nichž zpravidla nikdo není individuálně vyrozumíván, stejně jako nikdo není individuálně vyrozumíván o publikaci konkrétního právního předpisu (neznalost zákona neomlouvá).

15. Při úvaze o výši trestu vycházel Městský soud v Brně ze zákonem vymezené trestní sazby uvedené u § 205 odst. 4 trestního zákoníku v rozmezí 2 až 8 let a uložil obviněnému trest odnětí svobody v polovině takto vymezené trestní sazby.

16. Závěry Městského soudu v Brně byly následně dne 7. 5. 2020 potvrzeny usnesením Krajského soudu v Brně, sp. zn. 23 To 329/2020.

17. Nejvyšší soud posoudil podané dovolání a shledal, že je zjevně neopodstatněné. Dovolatelem uplatněný důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je určen k nápravě vad, jež jsou založeny na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. K naplnění tohoto dovolacího důvodu tak může dojít pouze v případech, kdy soudy zjištěný skutek nebyl podřazen odpovídajícímu ustanovení hmotného práva, typicky pod ustanovení trestního zákoníku. Nejvyšší soud je v dovolacím řízení zásadně vázán skutkovým zjištěním, k němuž dospěly soudy prvního či druhého stupně, a takto zjištěný skutek pak může být přezkoumán v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání. Prostřednictvím citovaného důvodu lze v podstatě namítat, že skutkový stav, který zjistil soud, nenaplnuje znaky trestného činu, jímž byl obviněný uznán vinným, nebo že je nutné jej posoudit podle jiného ustanovení trestního zákoníku, eventuelně že nemůže být posouzen podle žádného ustanovení trestního zákoníku. Není však možné napadat samotné závěry soudů, jež učinily ohledně skutkového stavu včetně jeho rozsahu a kvality, a především tento dovolací důvod není určen k námitkám proti způsobu, jakým soudy ve věci rozhodující provedené důkazy hodnotily, ani jak postupovaly při dokazování.

18. Se závěry soudů nižších stupňů ohledně úmyslu dovozeného z doznání dovolatele se tedy Nejvyšší soud plně ztotožnil. Shodnými námitkami se zabýval již soud druhého stupně, který podrobně rozvedl důvody, z nichž lze usuzovat na naplnění subjektivní i materiální stránky, proti nimž se obviněný ohradil již v řízení o odvolání. K opakování námitek z předchozích stadií trestního řízení se přitom Nejvyšší soud vyjádřil v rámci své rozhodovací praxe tak, že opakuje-li obviněný v dovolání v podstatě jen námitky uplatněné již v řízení před soudem prvního a druhého stupně, s kterými se soudy dostatečně a správně vypořádaly, jde zpravidla o dovolání zjevně neopodstatněné.

19. Pokud dovolatel zpochybnil naplnění podmínek materiální stránky trestného činu, nebylo možné mu dát za pravdu. Soudní praxe konzistentně vychází z toho, že stanovením formálních znaků určité skutkové podstaty zákon předpokládá, že při jejich naplnění v běžně se vyskytujících případech bude požadovaný stupeň společenské škodlivosti činu naplněn. Ke zjištění dostatečné míry společenské škodlivosti skutku nebude možné dospět i při naplnění formálních znaků jen tehdy, pokud čin nebude odpovídat ani nejlehčím běžně se vyskytujícím případům trestného činu dané skutkové podstaty, což však není tento případ. Přestože byla poškozené společnosti Tesco Stores a. s. způsobena škoda toliko ve výši 16,- Kč, nelze přehlížet trestní minulost obviněného, který byl v minulosti již opakovaně trestán za majetkovou trestnou činnost. V tomto kontextu je pak výše škody způsobená konkrétním stíhaným skutkem irelevantní, neboť společenská škodlivost se tu odvíjí právě od opakování trestného činu krádeže, což nachází i svůj odraz v ustanovení § 205 odst. 2 trestního zákoníku. Argumentaci týkající se společenské škodlivosti činu tedy posoudil dovolací soud také jako neopodstatněnou, stejně jako zmínku dovolatele o nesprávném užití norem trestního práva, resp. nerespektování principu ultima ratio v jeho trestní věci.

20. Obviněný Jan Valžán tedy skutkem, pro nějž byl trestně stíhán a odsouzen, naplnil všechny znaky skutkové podstaty zločinu krádeže podle § 205 odst. 2, 4 písm. b) trestního zákoníku, jak správně rozhodly soudy obou stupňů. Dovolání obviněného proto podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné. Podle § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. mohl Nejvyšší soud rozhodnout o dovolání v neveřejném zasedání.

P o u č e n í : Proti rozhodnutí o dovolání není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 26. května 2020

JUDr. Jiří Aramis
předseda senátu

Pozn.: Toto rozhodnutí bylo doručeno obhájci obviněného i obviněnému dne 15. června 2020